

mag enkel een afradend effect hebben (T. TILQUIN en V. SIMONART, *Traité des sociétés – Tomé 2*, Diegem, Kluwer, 1997, 302).

Art. 40. De verlenging van een vennootschap die voor een bepaalde tijd is aangegaan, kan slechts bewezen worden door een geschrift, opgemaakt in dezelfde vorm als het contract van vennootschap.

EVA ALBOORT & BART BELLEN

1. Vennootschappen kunnen voor een bepaalde duur worden aangegaan. Bij het verstrijken van die bepaalde termijn kan ervoor worden geopteerd om de vennootschap te verlengen (al dan niet voor een nieuwe bepaalde duur dan wel voor een onbepaalde duur). Zoniet zal de vennootschap van rechtswege worden ontbonden (art. 39, 1° W. Venn.) (K. GEENS en M. WYCKAERT m.m.v. C. CLOTTENS, S. DE DIER en F. PARREIN, *Verenigingen en vennootschappen - Deel II De vennootschap – algemeen deel*, Mechelen, Kluwer, 2011, 352).

2. Artikel 40 W. Venn. (voorheen art. 1866 BW) geeft aan dat de verlenging van een vennootschap, die voor een bepaalde tijd is aangegaan, slechts kan worden bewezen door een geschrift dat in dezelfde vorm als de vennootschapsovereenkomst is opgemaakt.

3. Afhankelijk van het soort vennootschap waarvan de bepaalde duur zou moeten worden verlengd, houdt dit concreet het volgende in:

° Een vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid kan in principe volledig vormvrij (en bijgevolg zelfs stilzwijgend) worden verlengd op voorwaarde dat de oprichting van de vennootschap ook vormvrij plaatsvond. Indien het om een vennootschap met burgerlijk doel gaat, zal men, om het bestaan van de vennootschap en haar verlenging te kunnen bewijzen, evenwel de burgerrechtelijke bewijsregels moeten respecteren (geschrift vereist indien de waarde van de vennootschapsovereenkomst, zijnde de som van de inbrengen, het bedrag van € 375 overstijgt (vgl. B. TILLEMANN, *Ontbinding van vennootschappen*, Kalmthout, Biblo, 1997, 107). Zie art. 40 en 49 W. Venn. *juncto* art. 1341 BW).

° Bij de oprichting van een VOF, Comm.V en de CVOA hebben partijen de keuze tussen een onderhandse of een authentieke oprichtingsakte. Op basis van artikel 40 W. Venn. zal de verlenging eveneens per (onderhandse respectievelijk authentieke) akte moeten plaatsvinden (B. TILLEMANN, *Ontbinding van vennootschappen*, Kalmthout, Biblo, 1997, 108). Behoudens voor de CVOA, zullen bij een onderhandse verlenging de vereisten van artikel 1325 BW moeten worden nageleefd (*i.e.* de akte dient te worden opgesteld in zoveel originelen als er partijen zijn). Voor de CVOA volstaan slechts twee originelen van de akte (art. 66, eerste lid W. Venn.) (H. GEINGER en N. HEIJERICK, *Inleiding tot het vennootschapsrecht*, Brugge, Die Keure, 2009, 16).

° Net zoals bij de oprichting, zal ook de verlenging van een BVBA, CVBA, NV en Comm.VA bij authentieke akte (en met inachtnaam van de vormvoorwaarden van een statutenwijziging) moeten plaatsvinden (art. 66, tweede lid W. Venn. *juncto* art. 40 W. Venn.).

De sanctie voor de niet-eerbiediging van deze vormvereiste bij een wijziging van de oprichtingsakte is de nietigheid van de wijzigingsakte zelf (art. 66, derde lid W. Venn.) (H. GEINGER en N. HEIJERICK, *Inleiding tot het vennootschapsrecht*, Brugge, Die Keure, 2009, 17). Tot het vonnis van nietigverklaring is uitgesproken, is een regularisatie door herhaling mogelijk (B. TILLEMANN, *Ontbinding van vennootschappen*, Kalmthout, Biblo, 1997, 109).

4. Opdat het besluit tot verlenging geldig kan worden genomen, dienen er een aantal meerderheidsvereisten in acht te worden genomen:

° De verlenging van de duur zal bij vennootschappen met onbeperkte aansprakelijkheid in principe unaniem door alle vennoten moeten worden goedgekeurd (art. 1134 BW). Volgens de meerderheid van de rechtsleer kan de vennootschapsovereenkomst ook een meerderheidsbesluit hiervoor toestaan (B. TILLEMANN, *Ontbinding van vennootschappen*, Kalmthout, Biblo, 1997, 110; T. TILQUIN en V. SIMONART, *Traité des sociétés – Tomé 2*, Diegem, Kluwer, 1997, 279). Een minderheid acht dit echter niet mogelijk omdat zij de duur van de vennootschap als een essentieel element van de vennootschap beschouwen (zie voetnoot 345 van B. TILLEMANN, *Ontbinding van vennootschappen*, Kalmthout, Biblo, 1997, 110).

° Voor vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid dienen de aanwezigheids- en meerderheidsquorum voor een statutenwijziging in acht te worden genomen (H. BRAECKMANS en R. HOUBEN, *Handboek Vennootschapsrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2012, 796).

5. Het besluit tot verlenging van de duur van vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid is in principe aan geen enkele openbaarverplichtende vereiste onderworpen (B. TILLEMANN, *Ontbinding van vennootschappen*, Kalmthout, Biblo, 1997, 109). Het besluit tot verlenging van de duur van vennootschappen met rechtspersoonlijkheid zal daarentegen wel openbaar moeten worden gemaakt bij uittrekstel in het Belgisch Staatsblad (art. 74, 1° W. Venn.) na neerlegging van de vereiste documenten ter griffie (zie art. 75, 2° W. Venn.).

6. Uitzonderlijk kan de weigering tot verlenging een rechtsmisbruik uitmaken. Voor meer informatie, zie K. GEENS en M. WYCKAERT m.m.v. C. CLOTTENS, S. DE DIER en F. PARREIN, *Verenigingen en vennootschappen - Deel II*

Vennootschappen

Wet 7 mei 1999 (Art. 41)

De vennootschap – algemeen deel, Mechelen, Kluwer, 2011, 353 en B. TILLEMANS, *Ontbinding van vennootschappen*, Kalmthout, Biblo, 1997, 114-117.

Art. 41. Wanneer een van de vennoten beloofd heeft de eigendom van een zaak in gemeenschap te zullen brengen, heeft het tenietgaan van die zaak voordat zij is ingebracht, de ontbinding van de vennootschap ten aanzien van alle vennoten ten gevolge.

Eveneens wordt de vennootschap in alle gevallen ontbonden door het tenietgaan van de zaak, wanneer al-

leen het genot ervan in gemeenschap is gebracht, en de eigendom aan de vennoot verbleven is.

Maar de vennootschap wordt niet ontbonden door het tenietgaan van de zaak waarvan de eigendom reeds in de vennootschap is ingebracht.

BART BELLEN & REINOUT VLEUGELS

1. Op basis van artikel 41 W. Venn. kan de vennootschapsovereenkomst van rechtswege worden ontbonden ten gevolge van het tenietgaan van een zaak door toeval. De risicoregeling in artikel 41 W. Venn. is geïnspireerd door de gemeenrechtelijke risicoregeling inzake koop-verkoop (D. BRULOOT en C. VAN DER ELST, "De inbreng van een verhuurd onroerend goed: Tegenwerpelijheid van de lopende huurovereenkomst aan de verkrijgende vennootschap" in *Huur* 2006, afl. 2, 64; Cass. 27 juni 1975, *RW* 1975-76, 989; Bergen, 15 oktober 1990, *JLMB* 1991, 1378).

2. Artikel 41 W. Venn. is alleen van toepassing op vennootschappen met onbeperkte aansprakelijkheid, waarvan immers aangenomen wordt dat zij intuitu personae zijn aangegaan, zodat het wegvallen van een vennoot omdat deze zijn inbreng niet levert, het einde of niet totstandkomen van de vennootschap betekent. In de vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid worden vergelijkbare problemen opgevangen door de regels inzake oprichtersaansprakelijkheid.

3. Artikel 41 W. Venn. Is een regel van suppletief recht (B. TILLEMANS, *Ontbinding van vennootschappen*, Kalmthout, Biblo, 1997, 183).

4. Artikel 41 lid 1 betreft de situatie waarbij een persoon heeft beloofd een inbreng in eigendom te doen, maar het voorwerp van die inbreng, de in te brengen zaak, tenietgaat "voordat zij is ingebracht". Met die laatste zinnede bedoelt de wetgever eigenlijk: "voordat de zaak die het voorwerp van de inbreng is, aan de vennootschap is geleverd" (men zou dus kunnen zeggen: voor de volstorting van de inbreng). Men neemt aan dat artikel 41 lid 1 W. Venn. enkel de inbreng van een bepaalde zaak en niet van een soortzaak betreft. De eigendomsoverdracht van een soortzaak vindt in principe inderdaad slechts plaats bij de *specificatio*, welke doorgaans samenvalt met de levering (F. LAURENT, *Principes de droit civil*, Brussel, Bruylant, 26, 1887, nr. 269). Indien de soortzaak verloren gaat vóór de inbreng ervan, zal dit verlies bijgevolg voor rekening blijven van de vennoot. Deze laatste zal een (nieuwe) inbreng moeten verrichten (B. TILLEMANS, *Ontbinding van vennootschappen*, Kalmthout, Biblo, 1997, 191).

5. Op basis van het eerste lid van artikel 41 W. Venn. wordt de vennootschap ontbonden indien de zaak die het voorwerp uitmaakt van de beloofde inbreng in zijn geheel door toeval tenietgaat en dit vooraleer het eigendomsrecht van de betrokken zaak aan de vennootschap werd overgedragen (F. LAURENT, *Principes de droit civil*, Brussel, Bruylant, 26, 1887, nr. 268). Deze bepaling kan als uitzonderlijk worden beschouwd, aangezien de belofte tot inbreng van een eigendomsrecht in principe volstaat om de eigendom te doen overgaan (B. TILLEMANS, *Ontbinding van vennootschappen*, Kalmthout, Biblo, 1997, 191). De toepassing ervan is dan ook beperkt tot situaties waarbij de inbreng werd beloofd onder opschortende voorwaarde, met een uitgestelde eigendomsovergang of met tijdsbepaling (F. LAURENT, *Principes de droit civil*, Brussel, Bruylant, 26, 1887, nr. 268; H. DE PAGE, *Traité V*, Brussel, Bruylant, 1975, nr. 67; M. WYCKAERT, *Kapitaal in NV en BVBA*, Biblo, Jan Ronse Instituut, Leuven, 1995, 56; M. TROPLONG, *Commentaire du contrat de société*, Brussel, Méline, Cans & Co, 1843, nr. 932). Enkel ingeval van inbreng met uitgestelde eigendomsoverdracht, heeft de vennoot nog recht op een deel van het liquidatiesaldo omdat het goed in een dergelijk geval geacht wordt van bij de oprichting van de vennootschap aan het risico van de vennootschap te zijn onderworpen (B. TILLEMANS, *Ontbinding van vennootschappen*, Kalmthout, Biblo, 1997, 190).

6. Het tweede lid van artikel 41 W. Venn. bepaalt dat de vennootschap wordt ontbonden bij het tenietgaan van de zaak waarvan alleen het genot in de gemeenschap is ingebracht. Het artikel heeft betrekking op de inbreng van een persoonlijk genotsrecht (F. LAURENT, *Principes de droit civil*, Brussel, Bruylant, 26, 1887, nr. 272; H. DE PAGE, *Traité V*, Brussel, Bruylant, 1975, nr. 67), ingevolge waarvan de inbrenger wordt verplicht tot het leveren van opeenvolgende en dus voortdurende prestaties. Het tenietgaan van de zaak maakt het de betrokken inbrenger onmogelijk om het beloofde genotsrecht nog langer te kunnen inbrengen (M. TROPLONG, *Commentaire du contrat de société*, Brussel, Méline, Cans & Co, 1843, nr. 943). In voorkomend geval is de vennootschap bevrijd van enige verplichting tot teruggave. Ook de (andere) tegenprestaties van de overige vennoten (en/of vennootschap), die uit de vennootschapsovereenkomst voortvloeien, dienen in een dergelijk geval niet langer te worden nageleefd (B. TILLEMANS, *Ontbinding van vennootschappen*, Kalmthout, Biblo, 1997, 185).

7. Het derde lid van artikel 41 W. Venn. bepaalt logischerwijze dat de vennootschapsovereenkomst niet zal worden ontbonden indien de ingebrachte zaak door toeval tenietgaat vooraleer ze werd geleverd doch nadat de eigendom is overgegaan op de vennootschap. In voorkomend geval zal de vennootschap als eigenaar het

risico van het verlies dienen te dragen. Het verlies van de zaak heeft evenwel niet tot gevolg dat de andere vennoten bevrijd zijn om hun inbrengverplichting na te komen (H. DE PAGE, *Traité V*, Brussel, Bruylant, 1975, nr. 67).

Art. 42. Indien bedongen is dat de vennootschap in geval van overlijden van een van de vennoten zal voortduren met zijn erfgenaam, of alleen tussen de overlevende vennoten, moeten deze bepalingen worden nagekomen: in het tweede geval heeft de erfgenaam van de overledene enkel recht op de verdeling van de vennoot-

schap, overeenkomstig de toestand waarin zij zich ten tijde van het overlijden bevond, en hij deelt in de latere rechten slechts voor zover die een noodzakelijk gevolg zijn van hetgeen verricht werd vóór de dood van de vennoot wiens erfgenaam hij is.

EVA ALBOORT & NIELS WATZEELS

1. Artikel 42 W. Venn. biedt de vennoten in de vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid, de V.O.F. en de Comm.V. de mogelijkheid om via een beding af te wijken van de wettelijke regeling inzake de ontbinding in geval van overlijden van één van de vennoten (K. GEENS en M. WYCKAERT (ed.), *Verenigingen en vennootschappen - Deel II De vennootschap – algemeen deel*, Mechelen, Kluwer, 2011, 790). Bij gebrek aan een dergelijke regeling in het vennootschapscontract zouden deze vennootschappen immers van rechtswege worden ontbonden bij overlijden van één van de vennoten (art. 39, 3° W. Venn.; H. BRAECKMANS en R. HOUBEN, *Handboek vennootschapsrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2012, 800).

1. Algemeen: wettelijk kader

1.1. Toepassingsgebied

2. Voor de toepassing van artikel 42 W. Venn. kan de ontbinding van een vennootschap die vennoot is in een andere vennootschap worden gelijkgesteld met een overlijden (L. FREDERICO, *Traité de droit commercial IV*, Gent, Féchey, 1950, 387).

Daarnaast kunnen soortgelijke statutaire bedingen tevens worden gestipuleerd om de nietigheid tegen te gaan ingeval de deelneming van een vennoot nietig zou worden verklaard (artikel 39, 4° W. Venn.). In dergelijk geval zal het statutair beding tot gevolg hebben dat de vennootschap niet integraal nietig zal worden verklaard, maar slechts partieel nietig zal zijn met name enkel met betrekking tot de nietige deelneming (B. TILLEMANN, *Ontbinding van vennootschappen*, Kalmthout, Biblo, 1997, 182).

Op basis van artikel 42 W. Venn. kan men tot slot ook vermijden dat de vennootschap zou worden ontbonden bij de onbekwaamverklaring of het faillissement van een vennoot (art. 39, 4° W. Venn.; H. BRAECKMANS en R. HOUBEN, *Handboek vennootschapsrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2012, 801; en B. TILLEMANN, *Ontbinding van vennootschappen*, Kalmthout, Biblo, 1997, 181). In vennootschappen met hoofdelijk aansprakelijke vennoten is het evenwel niet aan te raden om een voortzettingsbeding te stipuleren waarbij men met de gefailleerde vennoot zou verder werken. De overige vennoten zouden in dergelijk geval hoofdelijk aansprakelijk zijn ten aanzien van derden, terwijl zij slechts een geringe kans zullen hebben om zich op de gefailleerde medevennoot te verhalen. In dit verband is het eerder aangewezen om met een verblijvingsbeding te werken. De curator (aangesteld over het vermogen van de gefailleerde vennoot) zal bij de toepassing van een dergelijk verblijvingsbeding een scheidingsaandeel moeten worden uitbetaald (B. TILLEMANN, *Ontbinding van vennootschappen*, Kalmthout, Biblo, 1997, 181).

3. Het vennootschapscontract kan dus bepalen dat de vennootschap in geval van overlijden van één van de vennoten (i) zal voortbestaan doch alleen tussen de overlevende vennoten (met de uitkering van een scheidingsaandeel aan de erfgenamen van de overleden vennoot) ("verblijvingsbeding"), of (ii) zal worden voortgezet tussen de overlevende vennoten en de erfgenamen van de overleden vennoot ("voortzettingsbeding") (K. GEENS en M. WYCKAERT (ed.), *Verenigingen en vennootschappen - Deel II De vennootschap – algemeen deel*, Mechelen, Kluwer, 2011, 790-791).

1.2. Algemene geldigheidsvoorwaarden

4. Vermits de ontbinding onherroepelijk is, zullen verblijvings- en voortzettingsbedingen steeds moeten worden bedongen vóór het voorval dat de ontbinding van rechtswege teweeg brengt. Indien de vennoten de vennootschap zouden handhaven (zonder voorafgaandelijk verblijvingsbeding), zal dit als de oprichting van een nieuwe vennootschap worden beschouwd (K. GEENS en M. WYCKAERT (ed.), *Verenigingen en vennootschappen - Deel II De vennootschap – algemeen deel*, Mechelen, Kluwer, 2011, 790).

5. Aangezien artikel 42 W. Venn. toelaat om via een statutair beding de overgang van aandelen bij het overlijden van een vennoot te regelen, dienen dergelijke bedingen te worden getoetst aan het verbod van bedingen betreffende toekomstige nalatenschappen (art. 1130 BW; M. DELBOO, "De familiale burgerlijke maatschap", *Not.Fisc.M.* 2003, 274). De praktijk leert dat er tal van statutaire clausules denkbaar zijn aan de hand waarvan men de overgang van aandelen bij het overlijden van een vennoot kan regelen, doch niet alle clausules zijn in het licht van het verbod van bedingen betreffende toekomstige nalatenschappen rechtsgeldig. Hieronder zal deze problematiek in meer detail worden behandeld (zie randnummers 8 en 28-30).

6. Tot slot dient men er tevens aandacht voor te hebben dat de wettelijke meerhoofdigheidsvereiste moet gerespecteerd blijven. Een statutaire clause krachtens artikel 42 W. Venn. zal geen toepassing kunnen vinden indien de vennootschap daardoor eenhoofdig zou worden. In dergelijk geval zal de vennootschap van rechtswege worden ontbonden (H. BRAECKMANS en R. HOUBEN, *Handboek vennootschapsrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2012, 801).

2. Verblijvingsbeding

7. Onder een verblijvingsbeding wordt een clause verstaan krachtens dewelke de vennootschap wordt voortgezet tussen de overige vennoten terwijl aan de erfgenamen van de overleden vennoot enkel een recht op de verdeling van de vennootschap wordt toegekend (artikel 42 W. Venn.).

8. De recente rechtsleer beschouwt de opname van een verblijvingsbeding in het vennootschapscontract als verenigbaar met het verbod van bedingen betreffende toekomstige nalatenschappen (art. 1130 BW). Zij argumenteren dat artikel 42 W. Venn. een *lex specialis* is ten aanzien van de algemene regel die overeenkomsten over nog niet opengevallen erfenissen principieel verbiedt (J. BAEL, *Het verbod van bedingen betreffende toekomstige nalatenschappen*, Mechelen, Kluwer, 2006, 721-722; M. DELBOO, "De familiale burgerlijke maatschap", *Not.Fisc.M.* 2003, 274; en K. GEENS en M. WYCKAERT (ed.), *Verenigingen en vennootschappen - Deel II De vennootschap - algemeen deel*, Mechelen, Kluwer, 2011, 792).

2.1. Kwalificatie

9. Het verblijvingsbeding impliceert dat elke vennoot zijn aandeel in de vennootschap verkoopt aan zijn medevennoten onder de opschortende voorwaarde van zijn overlijden voor dat van de overige vennoten (B. TILLEMANS, *Ontbinding van vennootschappen*, Kalmthout, Biblio, 1997, 176). Zodra de opschortende voorwaarde is vervuld, zal de overdracht in principe automatisch (*i.e.* zonder enige bijkomende wilsverklaring) plaatsvinden. De vennoten kunnen het verblijvingsbeding echter ook formuleren als een eenzijdige verkoopbelofte (onder opschortende voorwaarde), waarbij de overblijvende vennoten na het overlijden de keuze hebben om de vennootschap al dan niet verder te zetten (B. TILLEMANS, *Ontbinding van vennootschappen*, Kalmthout, Biblio, 1997, 176).

10. In principe heeft de opschortende voorwaarde tevens terugwerkende kracht, tenzij de vennoten uitdrukkelijk of stilzwijgend overeenkomen dat de eigendomsoverdracht slechts zal plaatsvinden op het moment van de verzevenlijking van de voorwaarde (B. TILLEMANS, *Ontbinding van vennootschappen*, Kalmthout, Biblio, 1997, 177).

11. Het vennootschapscontract kan vooraf bepalen (i) welke vennoten de aandelen zullen overnemen en/of (ii) op welke wijze de aandelen van de overleden vennoot zullen worden verdeeld onder de overblijvende vennoten. Bij gebrek aan een statutaire regeling hieromtrent zullen de overblijvende vennoten de aandelen van de overleden vennoot overnemen in verhouding tot hun aandelenbezit (J. BAEL, *Het verbod van bedingen betreffende toekomstige nalatenschappen*, Mechelen, Kluwer, 2006, 730-731).

2.2. Vergoeding van de rechtsopvolgers

12. In geval van een verblijvingsbeding heeft de erfgenaam van de overleden vennoot conform artikel 42 W. Venn. "recht op de verdeling van de vennootschap, overeenkomstig de toestand waarin zij zich ten tijde van het overlijden bevond", en zal hij slechts "in de latere rechten delen voorzover die een noodzakelijk gevolg zijn van hetgeen verricht werd vóór de dood van de vennoot wiens erfgenaam hij is".

13. Het artikel zou kunnen worden geïnterpreteerd als zouden de activa van de vennootschap zelf in natura dienen te worden verdeeld. Bij de meeste vennootschappen zou de verdeling van de activa zelf de verdere werking van de vennootschap echter hinderen en mogelijk zelfs het voortbestaan ervan in gevaar kunnen brengen. Gelet op het feit dat het nu net de bedoeling van een verblijvingsbeding is om de continuïteit van de vennootschap te garanderen, dient dergelijke letterlijke interpretatie van artikel 42 W. Venn. te worden verworpen (J. BAEL, *Het verbod van bedingen betreffende toekomstige nalatenschappen*, Mechelen, Kluwer, 2006, 734-736). De erfgenamen zullen bijgevolg geen recht hebben op een deel van de vennootschapsactiva maar op een geldelijke vergoeding, een zogenaamd scheidingsaandeel (B. TILLEMANS, *Ontbinding van vennootschappen*, Kalmthout, Biblio, 1997, 175).

2.2.1. Waardering bij gebrek aan statutaire regeling

14. De formulering van artikel 42 W. Venn. biedt weinig houvast voor de waardebepaling van het scheidingsaandeel. Voor vele vennootschappen kan de waarde van de aandelen in de regel niet zonder meer worden herleid tot het verschil tussen de waarde van de activa en de waarde van de passiva, te verhogem met de eventuele toekomstige inkomsten (die het noodzakelijk gevolg zijn van hetgeen verricht is vóór het tijdstip van overlijden). Bepaalde auteurs menen dat artikel 42 W. Venn. de uitkering aan de erfgenamen van de 'werkelijke waarde' van de aandelen van de overlijden vennoot vereist (J. BAEL, *Het verbod van bedingen betreffende toekomstige nalatenschappen*, Mechelen, Kluwer, 2006, 736-737; en B. TILLEMANS, *Ontbinding van vennootschappen*, Kalmthout, Biblio, 1997, 179). De werkelijke waarde bepalen van de aandelen is evenwel geen eenvoudige

zaak. Het is daarom aangewezen om een uitgewerkt waarderingsmechanisme op te nemen in het vennootschapscontract (zie randnr. 16).

15. Artikel 42 W. Venn. geeft ook geen termijn aan waarbinnen het scheidingsaandeel aan de erfgenamen zou moeten worden uitbetaald. Het recht op het scheidingsaandeel ontstaat reeds bij het overlijden van de vennoot en, gezien er in de tekst van de wet dienaangaande niets is bepaald, moet worden aangenomen dat het scheidingsaandeel dan ook binnen een redelijke termijn na het overlijden dient te worden betaald (J. BAEL, *Het verbod van bedingen betreffende toekomstige nalatenschappen*, Mechelen, Kluwer, 2006, 741). Ook in dit verband wordt bij voorkeur een statutaire regeling bedongen.

2.2.2. Statutaire waarderingsmechanismen

16. Het vennootschapscontract kan verschillende waarderingsmechanismen en betalingsmodaliteiten voorschrijven. Hieronder worden een aantal in de praktijk gangbare mechanismen opgelijst (J. BAEL, *Het verbod van bedingen betreffende toekomstige nalatenschappen*, Mechelen, Kluwer, 2006, 738-740; M. DELBOO, "De familiale burgerlijke maatschap", *Not.Fisc.M.* 2003, 274; en B. TILLEMANN, *Ontbinding van vennootschappen*, Kalmthout, Biblo, 1997, 177-179):

- Men kan bepalen dat ingeval van overlijden, een onafhankelijke derde de aandelen zal waarden.
- Men kan de waardering van de aandelen tevens koppelen aan de laatst goedgekeurde of opgestelde jaarrekening. In voorkomend geval zal men er zorg voor moeten dragen dat de jaarrekening een getrouw beeld van de werkelijke waarde van de vennootschap geeft.
- De waarde kan periodiek (bijvoorbeeld jaarlijks) worden vastgesteld door de vennoten, waarbij de laatst vastgestelde waardering bepalend zal zijn voor de waardering van de aandelen van de overleden vennoot.
- De waarde van het scheidingsaandeel kan forfaitair worden bepaald in het vennootschapscontract. Bij het bepalen van deze forfaitaire waarde, dienen de vennoten er nauwgezet op toe te zien dat deze waardering geen leonijs karakter vertoont.

2.2.3. Tontine of aanwasbeding

17. In de rechtsleer wordt aanvaard dat het verblijvingsbeding kan worden geformuleerd als een tontine of een beding van aanwas, waardoor het scheidingsaandeel alsnog kan worden beperkt of uitgesloten (K. GEENS en M. WYCKAERT (ed.), *Verenigingen en vennootschappen - Deel II De vennootschap – algemeen deel*, Mechelen, Kluwer, 2011, 793; en B. VAN BRUYSTEGEM, "Enkele aspecten van de VOF", in KONINKLIJKE FEDERATIE VAN BELGISCHE NOTARISSEN (ed.), *Miskende vennootschapsvormen*, Antwerpen, Kluwer, 1991, 15-17; contra: B. TILLEMANN, *Ontbinding van vennootschappen*, Kalmthout, Biblo, 1997, 177).

18. Aangezien tontinebedingen en bedingen van aanwas zijn gestoeld op een contract onder bezwarende titel (kanscontract), ontsnappen zij aan de erfrechtelijke regels (K. GEENS en M. WYCKAERT (ed.), *Verenigingen en vennootschappen - Deel II De vennootschap – algemeen deel*, Mechelen, Kluwer, 2011, 793). De vennoten dienen er evenwel zorg voor te dragen dat de bedingen worden geconstrueerd als een werkelijk kanscontract. De vennoten dienen bijgevolg over gelijke kansen te beschikken (bvb. dezelfde levensverwachting en leeftijd) en een ongeveer gelijkwaardige inbreng te hebben gedaan (J. BAEL, *Het verbod van bedingen betreffende toekomstige nalatenschappen*, Mechelen, Kluwer, 2006, 629). Ongelijke kansen kunnen evenwel worden gecompenseerd door een ongelijke inbreng (K. GEENS en M. WYCKAERT (ed.), *Verenigingen en vennootschappen - Deel II De vennootschap – algemeen deel*, Mechelen, Kluwer, 2011, 793): een aanzienlijk jongere vennoot zou het verschil in levensverwachting en leeftijd bijvoorbeeld kunnen compenseren door een grotere inbreng te doen.

3. Voortzettingsbeding

19. Een voortzettingsbeding is een beding krachtens hetwelke de vennootschap wordt voortgezet door de overblijvende vennoten samen met de erfgenamen van de overleden vennoot. Door de toepassing van het voortzettingsbeding kan de vennootschap worden voortgezet zonder dat daarbij een oprichting van een nieuwe vennootschap is vereist (B. TILLEMANN, *Ontbinding van vennootschappen*, Kalmthout, Biblo, 1997, 167).

20. Indien de overleden vennoot niet één maar meerdere erfgenamen nalaat, zullen alle erfgenamen de overleden vennoot bij aanvaarding van de nalatenschap opvolgen in verhouding tot hun erfdeel of in onverdeeldheid (B. TILLEMANN, *Ontbinding van vennootschappen*, Kalmthout, Biblo, 1997, 168). Voor de schulden van de vennootschap (die zijn ontstaan vóór het overlijden van de vennoot) zullen de erfgenamen, die de nalatenschap hebben aanvaard, in principe gehouden zijn in verhouding tot hun erfdeel. Wordt de nalatenschap evenwel aanvaard onder voorrecht van boedelbeschrijving, dan zijn de erfgenamen slechts aansprakelijk ten belope van de bezittingen van de overleden vennoot voor de schulden van de vennootschap (die zijn ontstaan vóór het overlijden van de vennoot) (B. TILLEMANN, *Ontbinding van vennootschappen*, Kalmthout, Biblo, 1997, 168-169). Voor schulden die ontstaan zijn door verrichtingen na het overlijden (en na hun toetreding als vennoot), zullen de erfgenamen integraal aansprakelijk zijn zoals de overige vennoten.